

משנה - כלאים

• [פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#) • [פרק ט](#)

פרק א

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

פרק ב

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#)

פרק ג

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק ד

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

פרק ה

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

פרק ו

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#)

פרק ז

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

פרק ח

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו

פרק ט

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח משנה ט משנה י

א

פרק

א

משנה

-

א

פרק

החטים **א** והזוגין אינן פלאים **ב** זה בזה. השערים ושבלת שועל,
הכסמין והשיפון, הפול והספיר, הפרקדן והטפח, ופול הלבו והשעועים
ד, אינם פלאים זה בזה:

ב

משנה

-

א

פרק

הקשות והמלפפון, אינם פלאים זה בזה. רבי יהודה אומר, פלאים. חזרת
וחזרת גלים, עלשין ועלשי שדה, כרשים וכרשי שדה, כספר וכספר שדה,
חרדל וחרדל מצרי, ודלעת המצרי והרמוצה, ופול מצרי והחרוב, אינם
פלאים זה בזה:

פרק א - משנה ג

הקלפת והנפוץ, והכרוב והתרובתור, התרדדים והלעוניים, אינם פלאים זה בזה. הוסיף רבי עקיבא, השום והשומנית, הבצל והבצלצול, והתרמוס והפלסלוס, אינן פלאים זה בזה:

פרק א - משנה ד

ובאילן, האגסים והקרסתומליו, והפרישים **ז** והעזרדים, אינם פלאים זה בזה. התפוח והחזרד, הפרסקים והשקדיו, והשזפיו והרימיו, אף על פי שדומין זה לזה, פלאים זה בזה:

פרק א - משנה ה

הצנון והנפוץ, החרדל והלפסו, ודלעת יונית עם המצרית והרמוצה, אף על פי שדומין זה לזה, פלאים זה בזה:

פרק א - משנה ו

הזאב והכלב, כלב הכפרי והשועל, העזים והצבאים, היעלים והרחלים, הסוס והפרד, הפרד והחמור, החמור והערוד, אף על פי שדומין זה לזה, פלאים זה בזה:

פרק א - משנה ז

אין מביאין אילן באילן {ט}, ירק בגרק, ולא אילן בגרק, ולא ירק באילן.
רבי יהודה מתיר ירק באילן : {י}

פרק א - משנה ח

אין נוטעין ירקות בתוך סדן של שקמה. אין מרכיבין פיגם על גבי קדה לבנה, מפני שהוא ירק באילן. אין נוטעין יחור של תאנה לתוך החצוב, שיהא מקרו. אין תוחבין זמורה של גפן לתוך האבטיח, שתהא זורקת מימיה לתוכו, מפני שהוא אילן בגרק. אין נוטנין זרע דלעת לתוך החלמית, שתהא משפרתו {יב}, מפני שהוא ירק בגרק:

פרק א - משנה ט

הטומן לפת וצנונות תחת הגפן {יג}, אם היו מקצת עליו מגליו, אינו חושש לא משום כלאים, ולא משום שביעית, ולא משום מעשרות, ונטלים בשבת. הזרע חטה ושעורה כאחת, הרי זה כלאים {טו}. רבי יהודה אומר, אינו כלאים {טז}, עד שיהו שני חטים ושעורה, או חטה ושתי שעורים, או חטה ושעורה וקסמת:

פרק ב

פרק ב - משנה א

כָּל סָאָה שְׁיֵשׁ בּוֹ רִבַּע מִמִּין אַחַר, יִמְעַט [א]. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, יָבֵר. בֵּין מִמִּין אֶחָד בֵּין מִשְׁנֵי מִינִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, לֹא אָמְרוּ אֶלָּא מִמִּין אֶחָד. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, כָּל שֶׁהוּא כְּלָאִים בְּסָאָה מִצְטָרֵף לְרִבַּע:

פרק ב - משנה ב

בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים. תְּבוּאָה בְּתִבּוּאָה וְקִטְנִית בְּקִטְנִית, תְּבוּאָה בְּקִטְנִית וְקִטְנִית בְּתִבּוּאָה. בְּאֵמֶת אָמְרוּ, זָרְעוּנִי גֵנָה שְׁאִינִן נֶאֱכָלִין, מִצְטָרְפִין אֶחָד מֵעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע בְּנוֹפֵל לְבֵית סָאָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, כִּשְׁם שְׁאָמְרוּ לְהַחֲמִיר כֶּדֶן אָמְרוּ לְהַקֵּל, הִפְשַׁתּוּ בְּתִבּוּאָה מִצְטָרְפֶת אֶחָד מֵעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע בְּנוֹפֵל לְבֵית סָאָה:

פרק ב - משנה ג

הִיָּתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעָה חֲטִים וְנִמְלָךְ לְזָרְעָה שְׁעוּרִים, יִמְתִּין לָהּ עַד שְׁתִּתְּלִיעַ, וַיּוֹפֵךְ, וְאַחַר כֶּדֶן זִרְעַ. אִם צִמְחָה, לֹא יֹאמֵר אֶזְרַע [ג] וְאַחַר כֶּדֶן אוֹפֵךְ, אֶלָּא הוֹפֵךְ וְאַחַר כֶּדֶן זִרְעַ. כְּמָה יִהְיֶה חוֹרֵשׁ, כְּתִלְמִי [ד] הִרְבִּיעָה. אֶבָּא שְׁאוּל אוֹמֵר, כְּדִי שְׁלֹא יִשִּׁיר [ה] רִבַּע לְבֵית סָאָה:

פרק ב - משנה ד

זְרוּעָה וְנִמְלָךְ לְנִטְעָה, לֹא יֹאמֵר אֶטַע וְאַחַר כֶּדֶן אוֹפֵךְ, אֶלָּא הוֹפֵךְ [ז] וְאַחַר כֶּדֶן נוֹטַע. נִטְוֵעָה וְנִמְלָךְ לְזָרְעָה, לֹא יֹאמֵר אֶזְרַע וְאַחַר כֶּדֶן אֶשְׂרֵשׁ [ח], אֶלָּא מִשְׂרֵשׁ וְאַחַר כֶּדֶן זִרְעַ. אִם רָצָה, גוֹמֵם עַד פְּחוֹת מִטְּפַח, זִרְעַ, וְאַחַר כֶּדֶן מִשְׂרֵשׁ:

פרק ב - משנה ה

הִיָּתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעָה קִנְבוֹס אוֹ לוֹף, לֹא יִהְיֶה זֹרַע וּבֹא עַל גְּבִיָּהֶם, שְׂאִינָן עוֹשִׂין אֶלֶּא לְשִׁלְשָׁה שָׁנִים. תְּבוּאָה שְׁעָלָה בָּהּ סְפִיחֵי אֶסְטִיס, וְכֵן מְקוֹם הַגְּרָנוֹת שְׁעָלוּ בָּהֶן מִיָּנִין הַרְבֵּה, וְכֵן תִּלְתָּן שְׁהַעֲלָה מִיָּנִי צְמָחִים, אִין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְנַכֵּשׁ. אִם נִכְשׁ אוֹ כֶּסֶח, אוֹמְרִים לוֹ, עֵקֶר אֶת הַכֹּל חוּץ מִמֵּין אֶחָד:

פרק ב - משנה ו

הַרְוֹצָה לַעֲשׂוֹת שְׂדֵהוּ מִשָּׂר מִשָּׂר מִכָּל מִין, בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים, שְׁלִשָּׁה תְּלָמִים שָׁל פְּתִיחַ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, מִלֵּא הָעַל הַשְּׂרוּזִי. וְקִרְוּבִין דְּבָרֵי אֵלוֹ לְהִיּוֹת כְּדָבָרֵי אֵלוֹ:

פרק ב - משנה ז

הָיָה רֹאשׁ תּוֹר חֲטִיִּים נִכְנָס **יב** בְּתוֹךְ שָׁל שְׁעוּרִים, מִתֵּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִרְאָה כְּסוּף שְׂדֵהוּ. שָׁלוֹ חֲטִיִּים וְשָׁל חֲבָרוֹ מִין אַחַר, מִתֵּר לְסַמֵּךְ לוֹ מְאוֹתוֹ הַמִּין. שָׁלוֹ חֲטִיִּים וְשָׁל חֲבָרוֹ חֲטִיִּים, מִתֵּר לְסַמֵּךְ לוֹ תֵּלֶם שָׁל פְּשִׁתָּן, וְלֹא תֵּלֶם שָׁל מִין אַחַר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, אֶחָד זָרַע פְּשִׁתָּן וְאֶחָד כָּל הַמִּיָּנִין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אִף בְּאִמְצַע שְׂדֵהוּ מִתֵּר לְבַדֵּק בְּתֵלֶם שָׁל פְּשִׁתָּן:

פרק ב - משנה ח

אִין סוּמְכִין לְשִׁדָּה תְּבוּאָה חֲרָדָל וְחָרִיעַ, אֲבָל סוּמְכִין לְשִׁדָּה יִרְקוֹת חֲרָדָל וְחָרִיעַ. וְסוּמְךָ לְבוּר, וְלִנִיר, וְלִגְפָּה, וְלִדְרָךְ, וְלִגְדָר גְּבוּהָ עֲשָׂרָה טַפָּחִים,

וּלְחָרִיץ שֶׁהוּא עֵמֶק עֶשְׂרֵה וָרֹחַב אַרְבָּעָה, וְלֵאילָן שֶׁהוּא מִסֹּד עַל הָאָרֶץ,
וּלְסֹלֶע גְבוּהַ עֶשְׂרֵה וָרֹחַב אַרְבָּעָה:

פרק ב - משנה ט

הַרוּצָה לַעֲשׂוֹת שְׂדֵהוּ קִרְחַת קִרְחַת מְכַל מִין, עוֹשֶׂה עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע קִרְחוֹת
לְבֵית סָאָה, מְקוֹרְחַת לְבֵית רִבַּע, וְזוֹרַע בְּתוֹכָהּ כָּל מִין שִׁירְצָה. הֵיְתָה קִרְחַת
אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם, זוֹרַעַם חֲרָדֵל **{כ}**. שֶׁלֵשׁ, לֹא יִזְרַע חֲרָדֵל, מִפְּנֵי שֶׁהִיא נִרְאִית
כְּשֵׂדָה חֲרָדֵל, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים, תִּשַׁע קִרְחוֹת מִתְּרוֹת,
עֶשֶׂר אֲסוּרוֹת **{כג}**. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר, אֲפֹלוּ כָּל שְׂדֵהוּ בֵּית כּוֹר,
לֹא יַעֲשֶׂה בְּתוֹכָהּ חוּץ מִקִּרְחַת אַחַת:

פרק ב - משנה י

כָּל שֶׁהוּא בְּתוֹד בֵּית רִבַּע, עוֹלָה בְּמִדַּת בֵּית רִבַּע. אֲכִילַת הַגֶּפֶן **{כד}** וְהַקֶּבֶר
וְהַסֹּלֶע, עוֹלִין בְּמִדַּת בֵּית רִבַּע. תְּבוּאָה בְּתוּבָאָה, בֵּית רִבַּע. יָרֵק בְּיָרֵק,
שֶׁשָׁה טַפָּחִים. תְּבוּאָה בְּיָרֵק, יָרֵק בְּתוּבָאָה, בֵּית רִבַּע. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר,
יָרֵק בְּתוּבָאָה, שֶׁשָׁה טַפָּחִים:

פרק ב - משנה יא

תְּבוּאָה נוֹטָה עַל גְּבֵי תְּבוּאָה, וְיָרֵק עַל גְּבֵי יָרֵק, תְּבוּאָה עַל גְּבֵי יָרֵק, יָרֵק
עַל גְּבֵי תְּבוּאָה, הַכֹּל מִתֵּר, חוּץ מִדְּלַעַת יְנִיית. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אִם הִקְשׂוֹת
וּפּוֹל הַמְצָרִי, וְרוּאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵיהֶן מִדְּבָרֵי:

פרק ג - משנה א

ערוגה {א} שהיא ששה טפחים על ששה טפחים, זרעים {ב} בתוכה חמשה זרעונים {ג}, ארבעה בארבע רוחות הערוגה, ואחד באמצע. היה לה גבול גבוה טפח {ח}, זרעין בתוכה שלשה עשר, שלשה {ט} על כל גבול וגבול, ואחד באמצע. לא יטע ראש הלפת בתוך הגבול, מפני {י} שהוא ממלאהו. רבי יהודה אומר, ששה {יא} באמצע {יב}:

פרק ג - משנה ב

כל מין זרעים אין זרעים בערוגה, וכל מין ירקות זרעין בערוגה. חרדל ואפונים השופין, מין זרעים. אפונים הגמלנים, מין ירק. גבול שהיה גבוה טפח ונתמעט, כשר, שהיה כשר מתחלתו. התלם {טו} ואמת המים שהם עמקים טפח, זרעים לתוכן שלשה זרעונים, אחד מכאן, ואחד מכאן, ואחד באמצע:

פרק ג - משנה ג

היה ראש תור ירק נכנס לתוך שדה ירק אחר, מתר, מפני שהוא נראה כסוף שדהו. היתה שדהו זרוע ירק, והוא מבקש לטע בתוכו שורה של ירק אחר, רבי ישמעאל אומר, עד שיהא התלם מפלש מראש השדה ועד ראשו {יז}. רבי עקיבא אומר, ארץ ששה טפחים ורחב מלאו. רבי יהודה אומר, רחב כמלא רחב הפרסה:

פרק ג - משנה ד

הנוטע שְׁתֵּי שׁוּרוֹת שֶׁל קְשׁוּאִין, שְׁתֵּי שׁוּרוֹת שֶׁל דְּלוּעִים, שְׁתֵּי שׁוּרוֹת שֶׁל פּוֹל הַמְצָרִי, מֵתֵר. שׁוּרָה שֶׁל קְשׁוּאִים, שׁוּרָה שֶׁל דְּלוּעִים, שׁוּרָה שֶׁל פּוֹל הַמְצָרִי, אָסוּר. שׁוּרָה שֶׁל קְשׁוּאִים, שׁוּרָה שֶׁל דְּלוּעִים, שׁוּרָה שֶׁל פּוֹל הַמְצָרִי, וְשׁוּרָה שֶׁל קְשׁוּאִים, רַבִּי אֶלְיעֶזֶר מִתִּיר, וְחֲכָמִים אוֹסְרִין:

פרק ג - משנה ה

נוטע אָדָם קְשׁוּוֹת וּדְלָעַת לְתוֹךְ גִּמְא אַחַת, וּבִלְבָד שְׁתֵּיהֶּא זֶה נוֹטָה לְצַד זֶה, וְזוֹ נוֹטָה לְצַד זֶה, וְנוֹטָה שְׁעָר שֶׁל זֶה לְכָאן, וְשְׁעָר שֶׁל זֶה לְכָאן. שְׁכָל מַה שְּׂאָסְרוּ חֲכָמִים, לֹא גָזְרוּ אֶלָּא מִפְּנֵי מִרְאִית הָעַיִן:

פרק ג - משנה ו

הִיְתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעַ בְּצָלִים **{כא}**, וּמִבְקֵשׁ לְטַע בְּתוֹכָהּ שׁוּרוֹת שֶׁל דְּלוּעִים **{כב}**, רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר, עוֹקֵר שְׁתֵּי שׁוּרוֹת וְנוֹטֵעַ שׁוּרָה אַחַת, וּמְנִיחַ קָמַת בְּצָלִים בְּמִקּוֹם שְׁתֵּי שׁוּרוֹת, וְעוֹקֵר שְׁתֵּי שׁוּרוֹת וְנוֹטֵעַ שׁוּרָה אַחַת. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, עוֹקֵר שְׁתֵּי שׁוּרוֹת וְנוֹטֵעַ שְׁתֵּי שׁוּרוֹת, וּמְנִיחַ קָמַת בְּצָלִים בְּמִקּוֹם שְׁתֵּי שׁוּרוֹת, וְעוֹקֵר שְׁתֵּי שׁוּרוֹת וְנוֹטֵעַ שְׁתֵּי שׁוּרוֹת. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים, אִם אֵין בֵּין שׁוּרָה לְחִבְרָתָהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אַמָּה, לֹא יִקְיַם אֵת הַזֶּרַע שֶׁל בִּינְתָיִם:

פרק ג - משנה ז

דְּלָעַת בְּיָרֵק, כְּיָרֵק. וּבִתְבוּאָה, נוֹתְנִין לָהּ בֵּית רִבְע. הִיְתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעָה תְבוּאָה, וּבְקֵשׁ לְטַע לְתוֹכָהּ שׁוּרָה שֶׁל דְּלוּעִין, נוֹתְנִין לָהּ לְעִבּוּדָתָהּ שְׁשָׁה

טפחים. ואם הגדילה, יעקר מלפניה. רבי יוסי אומר, נותנין לה עבודתה ארבע אמות. אמרו לו, התחמיר זו מן הגפן. אמר להן, מצינו שזו חמורה מן הגפן, שלגפן יחידית נותנין לה עבודתה ששה טפחים, ולדלעת יחידית נותנין לה בית רבע. רבי מאיר אומר משום רבי ישמעאל, כל שלשה דלועין לבית סאה, לא יביא זרע לתוך בית סאה. רבי יוסי בן החוטף אפרתי אמר משום רבי ישמעאל, כל שלשה דלועין לבית כור, לא יביא זרע לתוך בית כור:

ד

פרק

א

משנה

-

ד

פרק

קרחת הכרם, בית שמאי אומרים, עשרים וארבע אמות. ובית הלל אומרים שש עשרה אמה. מחול הכרם, בית שמאי אומרים, שש עשרה אמה. ובית הלל אומרים שתים עשרה אמה. ואיזו היא קרחת הכרם. כרם שחרב [א] מאמצעו. אם אין שם שש עשרה אמה, לא יביא זרע לשם. היו שם שש עשרה אמה, נותנין לה עבודתה, וזרע את המותר:

ב

משנה

-

ד

פרק

איזה הוא מחול הכרם. בין כרם לגדר. אם אין שם שתים עשרה אמה, לא יביא זרע לשם. היו שם שתים עשרה אמה, נותנין לו עבודתו וזרע את המותר:

פרק ד - משנה ג

רבי יהודה אומר, אין זה אלא גדר הפרס. ואיזה הוא מחול הפרס. בין שני הפרמים. איזה הוא גדר (ה), שהוא גבוה עשרה טפחים. וחרוץ, שהוא עמק עשרה ורחב ארבעה:

פרק ד - משנה ד

מחצת הקנים, אם אין בין קנה לחברו שלשה טפחים, כדי שיפנס הגדי, הרי זו כמחצה. וגדר שנופרץ, עד עשר אמות הרי הוא כפתח, יתר מכן, כנגד הפרצה אסור. נפרצו בו פרצות הרבה (ז), אם העומד מרבה (ח) על הפרוץ, מתר, ואם הפרוץ מרבה על העומד, כנגד הפרצה אסור:

פרק ד - משנה ה

הנוטע שורה של חמש גפנים, בית שמאי אומרים, כרם. ובית הלל אומרים, אינו כרם, עד שיהיו שם שתי שורות (ט). לפיכך, הזורע (י) ארבע אמות שבכרם, בית שמאי אומרים, קדש שורה אחת. ובית הלל אומרים, קדש שתי שורות:

פרק ד - משנה ו

הנוטע שתיים כנגד שתיים, ואחת יוצאה זנב, הרי זה כרם. שתיים כנגד שתיים ואחת בינתים, או שתיים כנגד שתיים ואחת באמצע, אינו כרם, עד (יד) שיהיו שתיים כנגד שתיים ואחת יוצאה זנב:

פרק ד - משנה ז

הנוטע שוּרָה אַחַת בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, וְשׁוּרָה אַחַת בְּתוֹךְ שֶׁל חֵבְרוֹ, וְדָרְךְ הַיְחִיד וְדָרְךְ הָרַבִּים בְּאִמְצַע, וְגִדְרָה שֶׁהוּא נִמּוֹךְ מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, הָרִי אֵלּוּ מִצְטָרְפוֹת. גְּבוּהָ מֵעֲשָׂרָה [יז] טְפָחִים, אֵינָן מִצְטָרְפוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם עָרְסוּ מִלְמַעְלָה, הָרִי אֵלּוּ מִצְטָרְפוֹת:

פרק ד - משנה ח

הנוטע שְׁתֵּי שׁוּרוֹת, אִם אֵין בֵּינֵיהֶן שְׁמֹנֶה אַמּוֹת, לֹא יָבִיא זָרַע לְשָׂם. הָיוּ שְׁלֹשׁ, אִם אֵין בֵּין שׁוּרָה לְחֵבְרָתָהּ שֵׁשׁ עֲשָׂרֵה אַמָּה, לֹא יָבִיא זָרַע לְשָׂם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר מִשּׁוּם חֲנִינְאָ בֶן חֲכִינְאִי, אֶפְלוּ חֲרֻבָה הָאִמְצָעִית וְאֵין בֵּין שׁוּרָה לְחֵבְרָתָהּ שֵׁשׁ עֲשָׂרֵה אַמָּה, לֹא יָבִיא זָרַע לְשָׂם, שְׂאֵלוֹ מִתְחַלָּה נִטְעָן הָרִי זֶה מִתָּר בְּשִׁמְנֵה אַמּוֹת:

פרק ד - משנה ט

הנוטע אֶת כְּרָמוֹ עַל שֵׁשׁ עֲשָׂרֵה אַמָּה שֵׁשׁ עֲשָׂרֵה אַמָּה, מִתָּר לְהַבִּיא זָרַע לְשָׂם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵעֲשָׂה בְּצִלְמוֹן, בְּאֶחָד שֶׁנִּטְעָה אֶת כְּרָמוֹ עַל שֵׁשׁ עֲשָׂרֵה שֵׁשׁ עֲשָׂרֵה אַמָּה, וְהָיָה הוֹפֵךְ שְׁעַר שְׁתֵּי שׁוּרוֹת לְצַד אֶחָד וְזוֹרַע אֶת הַנִּיר, וּבְשָׁנָה אַחֲרַת הָיָה הוֹפֵךְ אֶת הַשְּׁעָר לְמָקוֹם אַחֵר וְזוֹרַע אֶת הַבּוּר, וּבֵא מֵעֲשָׂה לְפָנָי חֲכָמִים, וְהַתִּירוּ. רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים, אִף הַנוֹטֵעַ אֶת כְּרָמוֹ עַל שְׁמֹנֶה שְׁמֹנֶה אַמּוֹת, מִתָּר:

פרק ה

פרק ה - משנה א

כָּרִם שְׁחָרַב, אִם יֵשׁ בּוֹ לְלֶקֶט עֶשֶׂר גִּפְנִים לְבֵית סָאָה, וְנִטְוְעוֹת כְּהַלְכָתוֹ, הָרִי זֶה נִקְרָא כָּרִם דָּל. כָּרִם שֶׁהוּא נְטוּעַ עַרְבוּבֵיָא, אִם יֵשׁ בּוֹ לְכֹנֶן שְׁתֵּיִם נֶגְדַּ שְׁלֹשׁ, הָרִי זֶה כָּרִם. וְאִם לָאוּ, אֵינּוּ כָּרִם. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר, הוֹאִיל וְהוּא נִרְאָה כְּתַבְנִית הַכָּרְמִים, הָרִי זֶה כָּרִם:

פרק ה - משנה ב

כָּרִם שֶׁהוּא נְטוּעַ עַל פְּחוֹת פְּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, אֵינּוּ כָּרִם. וְחֻכְמִים אֹמְרִים, כָּרִם, וְרוֹאִין אֶת הָאֲמֻצָּעִיּוֹת כְּאֵלוֹ אֵינָן:

פרק ה - משנה ג

חָרִיץ שֶׁהוּא עוֹבֵר בְּכָרִם, עֵמֶק עֲשָׂרָה וְרַחֵב אַרְבָּעָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר, אִם הָיָה מְפֹלֵשׁ מֵרֹאשׁ הַכָּרִם וְעַד סוּפוֹ, הָרִי זֶה נִרְאָה כְּבֵין שְׁנֵי כְרָמִים, וְזוֹרְעִים בְּתוֹכוֹ. וְאִם לָאוּ, הָרִי הוּא כָּתָת. וְהִגִּית שְׁבַכְרִם עִמְקָה עֲשָׂרָה וְרַחְבָּה אַרְבָּעָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר, זוֹרְעִים בְּתוֹכָהּ, וְחֻכְמִים אוֹסְרִים. שׁוֹמְרָה שְׁבַכְרִם, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה וְרַחְבָּה אַרְבָּעָה, זוֹרְעִין בְּתוֹכָהּ. וְאִם הָיָה שְׁעָר כּוֹתֵשׁ, אָסוּר:

פרק ה - משנה ד

גָּפוֹן שֶׁהִיא נְטוּעָה בְּגֵת אוֹ בְּנִקְע, נוֹתְנִין לָהּ עֲבוּדָתָהּ, וְזוֹרְע אֶת הַמּוֹתֵר. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר, אִם אֵין שָׁם אַרְבַּע אַמּוֹת, לֹא יָבִיא זָרַע לָשָׁם. וְהִבִּית שְׁבַכְרִם, זוֹרְעִין בְּתוֹכוֹ:

פרק ה - משנה ה

הנוטע ירק בכרם או מקיים, הרי זה מקדש ארבעים וחמשה גפנים. אימתי, בזמן שהיו נטועות על ארבע ארבע, או על חמש חמש. היו נטועות על שש שש, או על שבע שבע, הרי זה מקדש שש עשרה אמה לכל רוח, עגלות ולא מרבעות:

פרק ה - משנה ו

הרואה ירק בכרם, ואמר כשאגיע לו אלקטנו, מתר. כשאחזר אלקטנו, אם הוסיף במאתים, אסור:

פרק ה - משנה ז

היה עובר בכרם ונפלו ממנו זרעים, או שיצאו עם הזבלים או עם הפנים, הזרע וסערתו הרוח לאחוריו, מתר. סערתו הרוח לפניו, רבי עקיבא אומר, אם עשבים, יופד. ואם אביב, ינפץ. ואם הביאה דגן, תדלק **[י]**:

פרק ה - משנה ח

המקיים קוצים בכרם, רבי אליעזר אומר, קדש. וחכמים אומרים, לא קדש אלא דבר שפמוהו מקימין. האירוס והקסום ושושנת המלך וכל מיני זרעים **[יא]**, אינן פלאים בכרם. הקנבוס, רבי טרפון אומר, אינו פלאים, וחכמים אומרים, פלאים. והקנרס, פלאים בכרם:

פרק ו - משנה א

איזהו עריס, הנוטע שורה של חמש גפנים בצד הגדר שהוא גבוה עשרה טפחים, או בצד חריץ שהוא עמק עשרה טפחים ורחב ארבעה, נותנין לו עבודתו ארבע אמות. בית שמאי אומרים, מודדין ארבע אמות מעקר הגפנים לשדה. ובית הלל אומרים, מן הגדר לשדה. אמר רבי יוחנן בן נורי, טועים כל האומרים כן, אלא אם יש שם ארבע אמות מעקר גפנים ולגדר, נותנין לו את עבודתו, וזרע את המותר. וכמה היא עבודת הגפן. ששה טפחים לכל רוח. רבי עקיבא אומר, שלשה:

פרק ו - משנה ב

עריס שהוא יוצא מן המדרגה **ג**, רבי אליעזר בן יעקב אומר, אם עומד בארץ ובוצר את כלו, הרי זה אוסר ארבע אמות בשדה, ואם לאו, אינו אוסר אלא כנגדו. רבי אליעזר אומר, אף הנוטע אחת בארץ ואחת במדרגה, אם גבוה מן הארץ עשרה טפחים, אינה מצטרפת עמה, ואם לאו, הרי זה מצטרפת עמה:

פרק ו - משנה ג

המדלה את הגפן על מקצת אפיפירות, לא יביא זרע אל תחת המותר. אם הביא, לא קדש. ואם הלך החדש, אסור. וכן המדלה על מקצת אילן סרק:

פרק ו - משנה ד

הַמְדֵּלָה אֶת הַגָּפֶן עַל מְקַצֵּת אֵילָן מֵאֶכֶל, מִתֵּר לְהִבִּיא זֶרַע אֶל תַּחַת הַמּוֹתֵר. וְאִם הִלִּיף הֶחֱדָשׁ, יַחֲזִירֵנוּ. מַעֲשֵׂה שְׁהִלֵּךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶצֶל רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל לְכַפֵּר עֲזִיזוֹ, וְהִרְאָהוּ גִפֶן מְדֵלָה עַל מְקַצֵּת תְּאֵנָה. אָמַר לוֹ, מָה אָנִי לְהִבִּיא זֶרַע אֶל תַּחַת הַמּוֹתֵר. אָמַר לוֹ, מִתֵּר. וְהִעֲלָהוּ מִשָּׁם לְבֵית הַמְּגִנָּה, וְהִרְאָהוּ גִפֶן שֶׁהִיא מְדֵלָה עַל מְקַצֵּת הַקּוֹרָה, וְסָדָן שֶׁל שְׁקָמָה {ז}, וְבוֹ קוֹרוֹת הַרְבֵּה. אָמַר לוֹ, תַּחַת הַקּוֹרָה זֶה אָסוּר, וְהִשְׁאָר מִתֵּר:

פרק ו - משנה ה

אֵיזָהוּ אֵילָן סָרֵק. כָּל שְׂאִינֵנוּ עוֹשֶׂה פְרוֹת. רַבִּי מְאִיר אֹמֵר, הַכֹּל אֵילָן סָרֵק, חוּץ מִן הַזֵּית וְהַתְּאֵנָה. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר, כָּל שְׂאִין כְּמוֹהוּ נוֹטְעִין שְׂדוֹת שְׁלֵמוֹת, הָרִי זֶה אֵילָן סָרֵק:

פרק ו - משנה ו

פְּסָקֵי עָרִיס, שְׂמִנָּה אֲמוֹת וְעוֹד. וְכָל מְדוֹת שְׂאֵמְרוּ חֲכָמִים בְּפָרֶס, אֵין בָּהֶם וְעוֹד, חוּץ מִפְּסָקֵי עָרִיס. אֵלוֹ הֵן פְּסָקֵי עָרִיס, עָרִיס שְׁחָרֵב מֵאֲמָצְעוֹ וְנִשְׁתִּירוּ בוֹ חֲמֵשׁ גָּפְנִים מְכָאן וְחֲמֵשׁ גָּפְנִים מְכָאן. אִם יֵשׁ שָׁם שְׂמִנָּה אֲמוֹת, לֹא יָבִיא זֶרַע לְשָׁם. שְׂמִנָּה אֲמוֹת וְעוֹד, נוֹתְנִין לוֹ כִּדֵּי עֲבוּדָתוֹ, וְזוֹרֵעַ אֶת הַמּוֹתֵר:

פרק ו - משנה ז

עָרִיס שֶׁהוּא יוֹצֵא מִן הַכֶּתֶל מִתּוֹךְ הַקָּרוֹ וְכֶלָּה, נוֹתְנִין לוֹ עֲבוּדָתוֹ, וְזוֹרֵעַ

את המותר. רבי יוסי אומר, אם אין שם ארבע אמות, לא יביא זרע לשם:

פרק ו - משנה ח

הקנים היוצאים מן העריס וחס עליהן לפסקו, כנגדו מתר. עשאן כדי שיהלך עליהן החדש, אסור:

פרק ו - משנה ט

הפרח היוצא מן העריס, רואין אותו כאלו מטטלת תלויה בו, כנגדו אסור. וכן בדלית. המותר זמורה מאילן לאילן, תחתיה אסור. ספקה בחבל או בגמי, תחת הספוק מתר. עשאה כדי שיהלך עליו החדש, אסור:

פרק ז

פרק ז - משנה א

המבריד את הגפן בארץ, אם אין עפר על גבה שלשה טפחים, לא יביא זרע עליה, אפלו הבריכה בדלעת **ב** או בסילון. הבריכה בסלע, אף על פי שאין עפר על גבה אלא שלש אצבעות, מתר להביא זרע עליה. הארכבה שבגפן, אין מודדין לה אלא מן העקר השני:

פרק ז - משנה ב

המברין שלש גפנים ועקריהם נראים, רבי אלעזר בר צדוק אומר, אם יש ביניהם מארבע אמות ועד שמנה, הרי אלו מצטרפות **ג**. ואם לאו, אינן מצטרפות. גפן שישבה, אסורה ואינה מקדשת. רבי מאיר אומר, אף צמר גפן אסור ואינו מקדש. רבי אלעזר בר צדוק אומר משמו, אף על גבי הגפן אסור ואינו מקדש.

פרק ז - משנה ג

אלו אוסרין ולא מקדשין. מותר חרבן הכרם, מותר מחול הכרם, מותר פסקי עריס, מותר אפיפירות. אבל תחת הגפן, ועבודת הגפן, וארבע אמות שבכרם, הרי אלו מתקדשות:

פרק ז - משנה ד

המסכך את גפנו **ו** על גבי תבואתו של חברו, הרי זה קדש, וחיב באחריותו. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים, אין אדם מקדש דבר שאינו שלו:

פרק ז - משנה ה

אמר רבי יוסי, מעשה באחד שזרע את כרמו בשביעית, ובא מעשה לפני רבי עקיבא, ואמר, אין אדם מקדש דבר שאינו שלו:

פרק ז - משנה ו

הָאֲנָס שְׁזָרַע אֶת הַכֶּרֶם וַיֵּצֵא מִלְּפָנָיו, קוֹצָרוֹ אֶפְלוֹ בַּמוֹעֵד. עַד כַּמָּה הוּא נוֹתֵן לַפּוֹעֲלִים, עַד שְׁלִישׁ. יֵתֵר מִכָּאן, קוֹצֵר כְּדָרְכוֹ וְהוֹלִיךְ אֶפְלוֹ לְאַחַר הַמוֹעֵד. מֵאִימְתִי הוּא נִקְרָא אֲנָס, מִשִּׁשְׁקָע:

פרק ז - משנה ז

הָרוּחַ שֶׁעֲלָעָלָה אֶת הַגִּפְנִים עַל גְּבֵי תְבוּאָה, יִגְדֵר מִיָּד. אִם אֲרָעוּ אֲנָס, מִתֵּר. תְּבוּאָתוֹ שֶׁהֵיְתָה נוֹטָה תַּחַת הַגִּפֹּן, וְכֹן בְּיָרֵק, מִחֲזִיר וַאֲיִנוֹ מְקַדָּשׁ. מֵאִימְתִי תְבוּאָה מִתְקַדָּשֶׁת, מִשְׁתַּשְׂרִישׁ. וְעֲנָבִים, מִשִּׁיעֲשׂוּ כְּפֹל הַלֶּבֶן. תְּבוּאָה שִׁבְשָׁה כָּל צֶרֶף, וְעֲנָבִים שֶׁבְּשָׁלוֹ כָּל צֶרֶף, אֵין מִתְקַדָּשׁוֹת:

פרק ז - משנה ח

עֲצִיץ נְקוּב מְקַדָּשׁ בְּכֶרֶם, וְשֶׁאֵינוֹ נְקוּב אֵינוֹ מְקַדָּשׁ. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, זֶה וְזֶה אוֹסְרִין וְלֹא מְקַדָּשִׁין. הַמַּעֲבִיר עֲצִיץ נְקוּב בְּכֶרֶם, אִם הוֹסִיף בְּמֵאֲתָיִם, אָסוּר {יא}:

פרק ח

פרק ח - משנה א

כִּלְאֵי הַפָּרֶס אֲסוּרִין מִלְזָרַע, וּמִלְקָיִם, וְאֲסוּרִין בְּהִנָּאָה. כִּלְאֵי זָרְעִים, אֲסוּרִים מִלְזָרַע וּמִלְקָיִם, וּמִתְרִין בְּאֲכִילָה, וְכֹל שֶׁכֵּן בְּהִנָּאָה. כִּלְאֵי בְּגָדִים מִתְרִין בְּכָל דָּבָר, וְאֵינָן אֲסוּרִין אֶלָּא מִלְּבֹשׁ. כִּלְאֵי בְּהֵמָה מִתְרִים לְגַדֵּל וּלְקָיִם **(ג)**, וְאֵינָן אֲסוּרִים אֶלָּא מִלְּהַרְבִּיעַ. כִּלְאֵי בְּהֵמָה אֲסוּרִים זֶה בְּזֶה:

פרק ח - משנה ב

בְּהֵמָה עִם בְּהֵמָה וְחִיָּה עִם חִיָּה, בְּהֵמָה עִם חִיָּה וְחִיָּה עִם בְּהֵמָה, טְמֵאָה עִם טְמֵאָה וְטְהוֹרָה עִם טְהוֹרָה, טְמֵאָה עִם טְהוֹרָה וְטְהוֹרָה עִם טְמֵאָה, אֲסוּרִין לְחַרֵּשׁ וְלִמְשֹׁךְ וּלְהַנְהִיג:

פרק ח - משנה ג

הַמְּנַהֵיג סוֹפֵג אֶת הָאֲרָבָעִים, וְהַיּוֹשֵׁב בְּקֶרוֹן סוֹפֵג אֶת הָאֲרָבָעִים. רַבִּי מֵאִיר פּוֹטֵר. וְהַשְּׁלִישִׁית שְׁהִיא קְשׁוּרָה לְרְצוּעוֹת, אֲסוּרָה:

פרק ח - משנה ד

אֵין קוֹשְׁרִין אֶת הַסּוּס לֹא לְצַדֵּי הַקָּרוֹן וְלֹא לְאַחַר הַקָּרוֹן, וְלֹא אֶת הַלְּבָדָקִים לְגַמְלִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כָּל הַנוֹלָדִים מִן הַסּוּס, אֵף עַל פִּי שְׂאֵבִיהֶן חֲמוֹר, מִתְרִין זֶה עִם זֶה. וְכֵן הַנוֹלָדִים מִן הַחֲמוֹר, אֵף עַל פִּי שְׂאֵבִיהֶם סוּס, מִתְרִין זֶה עִם זֶה. אֲבָל הַנוֹלָדִים מִן הַסּוּס עִם הַנוֹלָדִים מִחֲמוֹר, אֲסוּרִים זֶה עִם זֶה:

פרק ח - משנה ה

הפרוטיות אסורות, והרמון מתר. ואדני השדה, חיה. רבי יוסי אומר, מטמאות באהל כאדם. הקפד וחלדת הסניי, חיה. חלדת הסניי, רבי יוסי אומר, בית שמאי אומרים, מטמא כזית במשא, וכעדשה במגע:

פרק ח - משנה ו

שור בר, מין בהמה. ורבי יוסי אומר, מין חיה. כלב, מין חיה. רבי מאיר אומר, מין בהמה. חזיר, מין בהמה. ערוז, מין חיה. הפיל והקוף, מין חיה. ואדם מתר עם כלם למשך ולחרש ולהנהיג:

פרק ט

פרק ט - משנה א

אין אסור משום פלאים אלא צמר ופשתים. ואינו מטמא בנגעים אלא צמר ופשתים. אין הכהנים לובשין לשמש בבית המקדש אלא צמר ופשתים [ב]. צמר גמלים וצמר רחלים שטרפן זה בזה, אם רב מן הגמלים, מתר, ואם רב מן הרחלים, אסור. מחצה למחצה, אסור. וכן הפשתן והקנבוס שטרפן זה בזה:

פרק ט - משנה ב

השִׁירִים וְהַפְּלֵדָה אֵין בָּהֶם מְשׁוּם כְּלָאִים, אָבֵל אֲסוּרִים מִפְּנֵי מְרֵאִית הָעֵין.
הַפְּרִים וְהַקְּסָתוֹת אֵין בָּהֶם מְשׁוּם כְּלָאִים, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִהְיֶה בְּשָׂרוֹ נוֹגֵעַ
בָּהֶן {ט}. אֵין עֲרָאֵי לְכָלֵאִים. וְלֹא יִלְבֹּשׁ כְּלָאִים אֲפֹלוֹ עַל גַּבֵּי עֶשְׂרָה, אֲפֹלוֹ
לְגַב אֶת הַמֶּכֶס:

פּרָק ט - מִשְׁנֵה ג

מְטַפְּחוֹת הַיָּדִים, מְטַפְּחוֹת הַסְּפָרִים, מְטַפְּחוֹת הַסַּפֵּג, אֵין בָּהֶם מְשׁוּם
כְּלָאִים. רַבֵּי אֶלְעָזָר אוֹסֵר. וּמְטַפְּחוֹת הַסְּפָרִים, אֲסוּרוֹת מְשׁוּם כְּלָאִים:

פּרָק ט - מִשְׁנֵה ד

תְּכָרִיכֵי הַמֵּת וּמְרֻדְעַת שֶׁל חֲמוֹר, אֵין בָּהֶם מְשׁוּם כְּלָאִים. לֹא יִתֵּן הַמְרַדְעַת
עַל כְּתָפוֹ {יג}, אֲפֹלוֹ לְהוֹצִיא עָלֶיהָ זָבֵל:

פּרָק ט - מִשְׁנֵה ה

מוֹכְרֵי כְּסוּת מוֹכְרִין כְּדַרְכָּן, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִתְכַּוְּנוּ בַּחֲמָה מִפְּנֵי הַחֲמָה,
וּבְגָשְׁמִים מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים. וְהַצְּנוּעִים מִפְּשִׁילִין בְּמַקְל לְאַחֲרֵיהֶם:

פּרָק ט - מִשְׁנֵה ו

תוֹפְרֵי כְּסוּת תוֹפְרִין כְּדַרְכָּן, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִתְכַּוְּנוּ בַּחֲמָה מִפְּנֵי הַחֲמָה,
וּבְגָשְׁמִים מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים. וְהַצְּנוּעִים תוֹפְרִים בְּאַרְץ:

פרק ט - משנה ז

הַבְּרִסִּין וְהַבְּרִדְסִין וְהַדְּלִמְטָקִיוֹן וּמִנְעָלוֹת הַפְּנוּן, לֹא יִלְבֹּשׁ בָּהֶן עַד שְׂיִבְדֹּק. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, הַבָּאִים מִחוּץ הָיִם וּמִמְדִּינַת הָיִם אֵינָן צְרִיכִין בְּדִיקָה, מִפְּנֵי שְׁחִזְקָתָן בְּקִנְבוּס. וּמִנְעַל שֶׁל זָרֵד אֵין בּוֹ מְשׁוּם כְּלָאִים:

פרק ט - משנה ח

אֵין אָסוּר מְשׁוּם כְּלָאִים אֶלָּא טוּוּי וְאָרוּג, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כב) לֹא תִלְבֹּשׁ שְׂעִטָּנָה, דָּבָר שֶׁהוּא שׁוּעַ טוּוּי וְנוּז [טז]. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר, נְלוּז וּמְלִיז הוּא אֵת אָבִיו שֶׁבְּשָׂמַיִם עָלָיו:

פרק ט - משנה ט

הַלְּבָדִים אָסוּרִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵם שׁוּעִים. פִּיּוֹ שֶׁל צָמֵר בְּשֶׁל פְּשֵׁתָן אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהֵם חוּזְרִין כְּאָרִיג. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, מְשִׁיחוֹת שֶׁל אֲרָגְמָן אָסוּרוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוּלֵל עַד שֶׁלֹּא קוֹשֵׁר. לֹא יִקְשֵׁר סָרֵט שֶׁל צָמֵר בְּשֶׁל פְּשֵׁתָן לַחֲגֹר בּוֹ אֵת מְתַנָּיו, אֵף עַל פִּי שֶׁהֲרָצוּעָה בְּאִמְצַע:

פרק ט - משנה י

אוֹתוֹת הַגֶּרְדִּין וְאוֹתוֹת הַכּוֹבָסִים, אָסוּרוֹת מְשׁוּם כְּלָאִים. הַתּוֹכָף תְּכִיפָה אַחַת, אֵינָה חֲבוּר, וְאֵין בָּהּ מְשׁוּם כְּלָאִים, וְהַשּׁוּמְטָה בְּשִׁבְתָּהּ, פְּטוּר. עֲשֵׂה שְׁנֵי רֵאשִׁיָּה לְצַד אֶחָד, חֲבוּר, וְיֵשׁ בָּהּ מְשׁוּם כְּלָאִים, וְהַשּׁוּמְטָה בְּשִׁבְתָּהּ, חֵיב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עַד שְׂיִשְׁלַשׁ. הַשֶּׁק וְהַקֶּפֶה [יח] מְצַטְרָפִין לְכָל־כְּלָאִים:
